

lagt paa Huse, hvis Jordtilliggende væsentlig overstiger det Areal, som ifølge den nedensfor af Kommissionens Flertal fremsatte Plan til Tilvejebringelse af Jord til Landarbejdere foreslaas tillagt de Husmandsbrug, som oprettes efter Planen.

Hvad Forholdene i Udlandet angaar, da har Kommissionen dels selv foranlediget samlet en Række Oplysninger om de Foranstaltninger, der i forskellige Lande ere truffene eller bragte i Forslag til Tilvejebringelse af mindre Jordbrug (Bilag Nr. 1), dels har man gennem Udenrigsministeriet fra den kgl. danske Legationssekretær i London, C. B. Greve Ahlefeldt-Laurvig, modtaget en Indberetning om tilsvarende Foranstaltninger i Storbritannien og Irland (Bilag 2). Alle disse Oplysninger bære tilfulde Vidnesbyrd om den Betydning, man ogsaa andetsteds tillægger det, gennem Tilvejebringelsen af et større Antal mindre Jordbrug, at aabne Landarbejderen Muligheden for at arbejde sig frem til større Selvstændighed og derigennem at knytte hans Interesse til Landbruget; men de store Forskelligheder, der ere mellem de Ordninger, som ere truffene eller bragte i Forslag i de enkelte Lande, vise tillige tydeligt hen paa, at om end Opgaven er fælles, maa det dog i væsentlig Grad komme an paa de konkrete Forhold, hvorledes den bør løses.

I England synes det saaledes særlig at være Bønsøgelighederne ved Besiddelsesforholdene, der have gjort sig gældende og have foranlediget vidtløftige Regler om Kommunernes Forpligtelse til at skaffe Jord til Beje til de her omhandlede Djemed, medens man — vistnok navnlig med den Udvikling for Dje, som Kooperationen har naaet i dette Land — har ment væsentlig at kunne overlade det til Arbejderne selv at skaffe de fornødne Midler til Stede.

Som en Modsetning hertil kan nævnes Forholdene i Sverige, hvor Jord i rigelig Mængde er til Stede og i Statens Besiddelse, saa at Bønsøgeligheden her i første Linie bestaar i at sætte Vilkaarene saaledes, at det bliver muligt for den ubemidlede at overtage Jorden, samtidig med at Staten er beskyttet imod Tab. Saa vidt vides, er man endnu ikke kommen til Ende med sine Overvejelser herom, skønt den Kommission, der har været nedsat i dette Djemed, forlængst har afsluttet sine Arbejder.

I Tyskland synes man fra Begyndelsen af at have lagt Hovedvægten paa den Interesse, de større Ejendomsbesiddere selv maatte have i, at der aabnedes dem Udgang til at overlade deres Arbejdere Jord paa lempelige og betryggende Vilkaar, jfr. den første almindelige Lov om „Rentengüter“ af 27de Juli 1890, og først da dette ikke viste sig tilstrækkeligt, har man søgt Udveje til at hjælpe begge Parter gennem de bestaaende Kreditanstalter, jfr. Loven af 7de Juni 1891. Men selv med denne Ordning er man næppe naaet til nogen tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet som Arbejder-spørgsmaal betragtet, om end man utvivlsomt er inde paa en Vej, der kan være Genstand for videre Udvikling.

I Nordamerika har Arbejder-spørgsmaalet som saadant, saa vidt vides, ikke gjort sig særlig gældende, hvorimod Kolonisations-spørgsmaalet der har givet Anledning til Udviklingen af en interessant Retsform, de saakaldte Homestead and Exemption Laws, der ogsaa have vakt Opmærksomhed i Europa, hvor man særlig i Østerrig delvis har taget dem til Forbillede ved forskellige Lovforslag om „Arbejdernes retten“.

I Norge synes Arbejderforholdene paa Landet at stille sig væsentlig som hos os, og Fordringen er da ogsaa der bleven stillet om, at Statsmagten skulde sætte sig i Bevægelse for at organisere billig Udgang for Landarbejdere til at erholde den fornødne Dristkapital til at erhverve sig Jord, Hus, Redskaber og Befætning. Det Forsøg, der blev gjort i denne Retning i Stortings-samlingen 1894 med at stille Statsmidler til Kommunens Raadighed til Indtøb af Jord, der kunde overdrages ubemidlede til Ind-